

ASPECTE ALE PIETEI MUNCII PE PLAN LOCAL –Jud. Bihor

1. Motivație

Resursa umană reprezintă în noile condițiile ale societății informaționale factorul esențial de dezvoltare al unei organizații și al unei societăți în general. Dificultățile cu care se confruntă întreaga societate de tranziție din România se reflectă într-o serie de dezechilibre pe piața forței de muncă. În condițiile **inexistenței unor cercetări aprofundate în domeniu**, se poate vorbi de un vid informațional care face dificilă conceperea unor strategii coerente de dezvoltare a resursei umane atât la nivel național cât și la nivelul regiunii supuse cercetării în acest studiu. Rezultatele ar avea implicații imediate la nivelul politicilor academice și ar determina în plan local o corelare mai bună a ofertei educaționale cu nevoile reale ale pieței contribuind la stimularea dezvoltării economice și sociale durabile a acesteia.

Necesitatea întreprinderii studiului este dată de următoarele realități ce caracterizează piața forței de muncă și piața ofertei educaționale în zona de Nord-Vest a țării:

➤ Existența **șomajului structural** ca problemă a tranziției. Acesta se datorează în principal sistemului economic marcat de anumite dezechilibre (o economie prea puțin conectată la dinamica pieței internaționale) și care a determinat o evoluție atipică a raporturilor între ramuri. Serviciile și industria IT au în continuare ponderi scăzute în ciuda avântului pe care domeniile menționate le cunosc în țările Uniunii Europene. Deschiderea pieței românești și intrarea unor mari companii multinaționale pe aceasta au generat o cerere de forță de muncă cu anumite specializări și competențe pentru care nu există o ofertă corespunzătoare (spre exemplu domeniul hotelier, nanotehnologii, mediu, etc)

➤ **Atitudinea reactivă** a sistemului educațional în sensul în care acesta își adaptează oferta educațională doar atunci când cererea pieței pentru anumite specializări sau competențe este una evidentă. Ofertanții de pe piața educațională trebuie să aibă o atitudine proactivă, previzionând evoluția pieței forței de muncă sub aspectul cererii pentru anumite competențe, pentru a-și adapta din timp oferta.

➤ **Slaba dezvoltare a conceptului de consiliere a carierei** atât datorită inexistenței unor specialiști în acest domeniu cât și datorită unei slabe cunoașteri a tendințelor de evoluție de pe piața forței de muncă.

2. Obiective și scopuri

➤ Furnizarea de informație tuturor entităților interesate (oferanți de programe de învățământ și pregătire profesională, companii, intermediari pe piața forței de muncă, instituții ale statului responsabile în acest domeniu), privind **structura cererii de forță de muncă și a ofertei educaționale** (studii superioare, formare continuă) existente pe plan local.

➤ Evidențierea **tendențelor de evoluție de pe această piață, în scopul facilitării armonizării ofertei educaționale cu cererea de forță de muncă**. Scopul cercetării este realizarea unui studiu-diagnoză necesar corelării ofertei de formare profesională la toate nivelurile cu nevoile pieței

muncii. În mod concret este vorba despre prelucrarea unor date statistice în scopul furnizării de soluții pentru creșterea gradului de ocupare profesională în județul Bihor;

- **Adaptarea structurii educaționale oferite de Universitatea din Oradea la cererea de pe piața locală a muncii.** Nevoia de a spori competența și mobilitatea forței de muncă din regiune ca o premisă esențială a unei dezvoltări economice durabile în condițiile integrării României în Uniunea Europeană.

Concepte cheie: *orientare profesională, consiliere privind cariera, formare profesională continuă, adaptare structurală a forței de muncă, mobilitatea forței de muncă.*

3. Metodologia de realizare a studiului prospectiv: Aspecte ale pieței muncii pe plan local –jud. Bihor (perioada de desfășurare a studiului 3 luni);

- Ne propunem să investigăm sociologic structura, volumul și calitatea nevoii manifestate pe piața muncii din jud. Bihor identificând tendințele care se manifestă în actuala etapă precum și perspectivele (pe termen scurt și mediu);
- Datele necesare se vor colecta astfel:
 - a). Referitor la nevoile pieței muncii vom examina datele statistice oficiale disponibile la Direcția Statistică și AJOFM Bihor; presa și materialele publicitare
 - b) referitor la oferta educațională și pentru formularea structurii ofertei de formare profesională vom examina programele de studiu oferite de către universitățile locale, inspectoratul școlar precum și oferta companiilor formatoare de resurse umane din aria de implementare a proiectului.
- Se vor aplica chestionare la un eșantion reprezentativ de IMM care vor furniza informații asupra nevoii de forțe de muncă (structură, calitate, volum etc.);
- Prelucrarea rezultatelor face, de asemenea, parte din proiectul de cercetare în care sunt prevăzute: procedeele de prelucrare a datelor; machetele de prezentare a datelor, pentru a se vedea concepția după care vor fi interpretate și analizate rezultatele și o schemă a raportului final, care va conține un rezumat al rezultatelor și recomandări pentru acțiunile ce trebuie întreprinse. **Prezentarea datelor** obținute rezultă din transformarea informației procurate într-o formă care să poată fi utilizată pentru analiză și interpretare de către beneficiarul finanțării care a inițiat cercetarea. În acest scop, datele verificate vor fi stocate cu ajutorul programelor pe calculator în vederea regăsirii lor (bază de date).

După adunarea și clasarea materialului referitor la nevoile pieței muncii, oferta de formare profesională, etapa următoare este redactarea **studiului-diagnoză**. Redactarea studiului presupune dezvoltarea ideilor fixate în planul inițial (succinct și riguros) care conține ideile principale ale studiului. Redactarea va pune accent deosebit asupra redării conținutului de idei într-o succesiune și coerență maxime prin care se evaluează rezultatul obținut în raport cu obiectivele și nevoile beneficiarilor; evidențiind concluziile pentru fiecare componentă a studiului.

4. Indicatorii folosiți în studiul nostru vor fi cei ai ofertei educaționale /structură, număr de locuri, plan de școlarizare, nivele de pregătire etc./ respectiv indicatorii folosiți pe piața muncii: grad de ocupare, nivel profesional, structură, nivelul șomajului, etc. Dar și indicatorii privind diagnoza dinamicii și stării pieței

muncii din jud. Bihor, astfel vom urmări indicatorii specifici – caracteristici ale pieței muncii bihorene cu scopul de evidențiere a elementelor relevante. Considerăm importantă și urmărirea dinamicii unor indicatori precum: evoluția populației active/ populației ocupate/ populației șomere), evoluția ratelor activității pe ramuri, în medii-rural/urban, pe grupe ocupaționale: (rate de ocupare, raportul masculin-feminin; statutul profesional al populației ocupate).

Amintim că metodele pe care le vom utiliza în analiza fenomenelor și proceselor identificate legate de cerere și ofertă sunt: diviziunea; comparația; gruparea; modelarea fenomenului; măsurarea relațiilor factorial – cauzale. Ca metodă de studiu pentru analiza pieței muncii propunem *metoda morfologică*. Aceasta este o metodă de investigație sistematică a soluțiilor unei probleme date. Problema se descompune în parametrii ei de bază și se generează apoi toate rezultatele care pot apare prin combinarea diferită a acestora. Metoda morfologică poate fi utilizată pentru descoperirea variantelor „noului”, preluate în formulă potențială. Atunci când sunt investigate posibilități de evoluție, tehnica morfologică are caracter explorativ. Când se generează obiective prin combinația valorilor sau când se explorează strategii de atingere a unor obiective, cercetarea morfologică capătă caracter normativ. Utilizarea ei este adesea intuitivă.

Previțiunea nu se oprește la construcția unui simplu repertoriu neutru de posibilități. Acesta trebuie completat cu elaborarea unei liste de utilități și criterii care să permită aprecierea diferitelor posibilități în raport cu sistemele de valori caracteristice scopurilor. Un rol fundamental în această parte este jucat de prognozele-cadru.

Prognoza-cadru este schița unui spațiu global și indicativ al direcțiilor de desfășurare, matricea de potențialități cu posibilități de evaluare, în care se dezvoltă prognozele concrete.

Subliniem necesitatea unor astfel de studii previzionale-cadru pentru fixarea științifică a obiectivelor în cadrul tratărilor normative. Selectarea utilităților și criteriilor preferate, corespunzătoare unei anumite strategii, ca și evaluarea variantelor posibile în funcție de asemenea cerințe și identificarea, pe baza acestora, a variantelor preferate sau prioritare sunt activități care solicită dialogul dintre conducerea unităților economice și cercetători. Apar confruntări între obiective și variante simulate, apar probleme de evaluare, în funcție de dinamica valorilor, de rezultatele prognozelor-cadru etc.

Teoria deciziilor în orizont parțial-incert (în tratate statică sau dinamic-secvențială) pare să ofere un cadru natural acestor investigații. În sfârșit, analiza mijloacelor necesare realizării variantei (sau variantelor) selectate sau, măcar, necesare mării probabilității de realizare a acesteia (sau acestora), ca și construcția strategiilor previzionale de atingere a obiectivelor, antrenează capitole specifice ale cercetărilor operaționale și analizei de sistem (bazate pe programare, pe teoria grafurilor, a stocurilor, a așteptării, a siguranței etc.).

Toate aceste desfășurări ale studiilor previzionale, obținute prin extinderi ale cercetării operaționale și analizei de sistem, facilitează proiectarea unui model, care să fie obținut, testat și modificat prin anchete.

Calitatea studiului-diagnoză se poate evalua prin modul în care raportul de cercetare (studiu diagnoză) indică măsura în care are loc dezvoltarea potențialului resursei umane din jud. Bihor (prin formare profesională adecvată la nevoile pieței muncii) sporește competența resurselor umane, aceasta fiind formată adecvat nevoilor pieței muncii /structură, volum, calitate, corelarea ofertei educaționale cu cererea fiind adecvată.

Evaluarea impactului rezultatelor studiului se va face prin urmărirea modului în care factorii de decizie țin cont de recomandările și soluțiile din studiul întocmit astfel ca grupul țintă să beneficieze pe termen lung de măsurile active luate pentru a mări gradul de ocupare a forței de muncă din zonă. Evaluarea se poate face în paralel și prin urmărirea dinamicilor ratelor de angajare, concordanței între cererea și oferta de forță de muncă calificată în jud.Bihor.

Rezultatele se regăsesc în datele publicate pe Internet, în baza de date pe care o îmbunătățim permanent. Soluțiile și recomandările studiului urmează să fie formalizate într-un ghid de 20-30 de pagini care va indica modalitățile de îmbunătățire ale ofertei educaționale, a căilor de dezvoltare ale unui parteneriat /consorțiu local în domeniul formării profesionale, precum și dezvoltării unui parteneriat activ cu IMM-urile (actor important pe piața muncii din regiune).

5. Grupurile țintă ale studiului sunt:

✓ **Comaniile care activează în Oradea și respectiv în jud. Bihor.** În ceea ce privește acest grup țintă se vor solicita informații referitoare la: **numărul și structura locurilor de muncă vacante; condițiile de angajare; structura calificărilor solicitate pe viitor** fiind recomandat dezvoltarea unei baze de date în acest sens;

✓ **Organizațiile care oferă programe de educație, învățământ și pregătire profesională:** instituții de învățământ superior, firme private specializate în acest domeniu. Referitor la acest grup țintă, studiul va urmări identificarea ofertelor (sub forma specializărilor și a competențelor oferite în cadrul diferitelor specializări) aflate în portofoliul ofertanților mai sus amintiți.

6. Plan de acțiuni privind realizarea studiului:

- ✓ Întocmirea planului și a metodologiei care va sta la baza derulării întregului studiu;
- ✓ Stabilirea responsabilităților pentru fiecare membru al echipei implicate în studiu și informarea corespunzătoare a acestuia;
- ✓ Stabilirea structurii informațiilor care vor fi solicitate grupurilor țintă;
- ✓ Întocmirea chestionarelor care vor servi la culegerea informațiilor pentru fiecare grup țintă în parte;
- ✓ Analiza pieței locurilor de muncă;
- ✓ Determinarea exactă a componenței grupurilor țintă;
- ✓ Contactarea componenților grupurilor țintă și stabilirea unui program de întâlniri cu aceștia;
- ✓ Completarea chestionarelor prin interviuarea componenților grupurilor țintă;
- ✓ Culegerea de informații și din alte surse (în principal mass-media locale);
- ✓ Interpretarea datelor culese și formularea concluziilor;

Întocmirea raportului de cercetare care va conține concluziile studiului și propunerile privind direcțiile de acțiune va fi predat solicitantului în vederea diseminării lor.

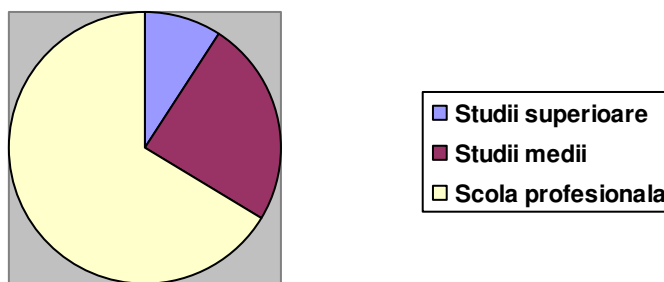
7. Beneficiile studiului

- Stabilirea unor direcții de acțiune care să aibă ca efect armonizarea ofertei cu cererea de pe piața forța de muncă;
- Implementarea unui program de consiliere pe probleme de orientare profesională ca urmare a rezultatelor obtinute
- Întocmirea unei baze de date pornind de la informațiile culese;
- Prestarea activităților de mediere a muncii care constă în punerea în legătură a angajatorilor cu studenții și absolvenții care doresc un loc de muncă, în vederea stabilirii unui raport de muncă.

8. Rezultate preliminare ale studiului

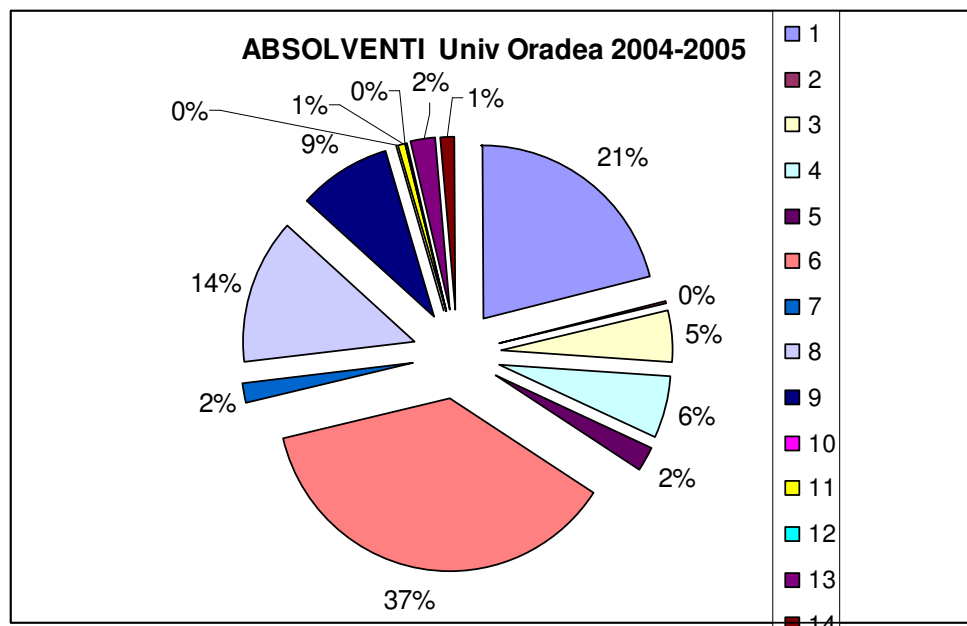
Conform datelor furnizate de AJOFM Bihor, repartiția cererii de locurilor de muncă pe nivele de pregătire este următoarea:

Locurile de munca in functie de nivelul de pregatire
(sursa: AJOFM Bihor)

Grafic nr.1. Datele sunt prezentate conform ultimului buletin informativ despre locurile de munca vacante din Jud. Bihor din data de 31.01. 2006 (sursa AJOFM Bihor)

Absolvenții Universității din Oradea an universitar 2004-2005 graficul 2 și Anexa nr.

Unde procentele semnificative sunt:

- 37 % absolvenți socio-umane;
- 21 % absolvenți tehnic;
- 14 % absolvenți medicină;
- 9 % absolvenți economic;
- 6 % absolvenți științe;
- 5 % absolvenți agronomic;
- 2 % psihologie, respectiv matematici aplicate.

Concluzie

1. Datele acestui studiu sunt date preliminare, întrucât CSC funcționează de numai 6 luni.
2. Datele se vor actualiza permanent (trimestrial) pentru a avea o imagine structurată și cât mai actuală a pieței muncii din jud. Bihor.

Anexa 1 face parte din prezentul studiu.

Anexa 1

Tabelul 4.1: Numărul fizic al studenților și al altor participanți la procesul de învățământ, în cadrul duratei de studii stabilite prin lege, la începutul anului universitar (1 octombrie 2005)

Nr. crt.	Domenii fundamentale (grupare CNFIS)	Tehnic		Arhitectura	Agronomic	Științe		Matematici aplicate	Socio-uman	Psihologie	Medicina	Economic	Teatru	Film	Interpretare muzicală	Muzică	Arta	Sport	Total
		fără fizică și chimie	fizică și chimie			fără fizică și chimie	fizică și chimie												
I	ABSOLVENȚI 2004-2005,	960	0	15	214	210	59	102	1696	84	622	403	3	0	30	15	97	64	4574

